

Nevěřící Tomáš

Hošťálková 8. 4. 2018

Písně: 112, 433, 152, 255, 582

Čtení Písma: ev. Jana 20, 19 - 29

Text kázání: ev. Jana 20, 28 - 29

Milí bratři a sestry,

zásluhou evangelisty Jana víme o učedníku Tomášovi více než jeho pouhé jméno. Kromě známého vyprávění o Tomášových pochybnostech o Ježíšově vzkříšení, objevuje se jeho jméno ve čtvrtém evangeliu ještě několikrát.

Například, když se Pán Ježíš a učedníci dozvědí o Lazarově smrti, řekne Tomáš podivnou větu: „**Pojďme i my, ať zemřeme spolu s ním!**“ (J 11,16). Myslí zde možná na to, že Ježíšovi a jeho učedníkům v Jeruzalémě i okolí už tehdy hrozila smrt. Není ale jisté, jestli tam skutečně chtěl jít, anebo to myslel spíše jako varování před hrozcím nebezpečím. Tomášovo jméno nacházíme v Janově evangeliu také tehdy, když Pán Ježíš předpovídá svou smrt a říká učedníkům, že od nich odejde. V té souvislosti se Tomáš zeptá dost nechápavě: „**Pane, nevíme, kam jdeš. Jak bychom mohli znát cestu?**“ (J 14,7). Prozrazuje tím, svou nepoučenost o cíli Kristovy cesty. A ještě je jeho jméno uvedeno mezi sedmi učedníky, kterým se Ježíš zjevil po svém vzkříšení při lovení ryb, na břehu Genezaretského jezera (J 21).

Ale postava učedníka Tomáše vystupuje obzvláště do popředí ve známém textu Janova evangelia, který jsme četli. Vzkříšený Kristus přišel k učedníkům, shromážděným za uzamčenými dveřmi jednoho jeruzalémského domu, zvěstoval jim pokoj a dal Ducha svatého, Tomáš však mezi učedníky přítomen nebyl. Učedníci, kteří byli svědky Ježíšovy přítomnosti v jejich shromáždění o své zkušenosti vypráví Tomášovi - on však nevěří: „**Dokud nevidím na jeho rukou stopy po hřebech a dokud nevloším do nich svůj prst a svou ruku do rány v jeho boku, neuvěřím**“. Pouhé svědectví druhých mu nestačí, chce se přesvědčit vlastními smysly o Ježíšově vzkříšení. Jistě i on svého Pána miloval, ale tato zpráva byla pro něho prostě neuvěřitelná, kdo to kdy slýchal, aby někdo vstal z mrtvých. Chce se proto o skutečnosti Kristova vzkříšení přesvědčit nejspolehlivějším smyslem a to hmatem. Tady nemůže dojít k žádnému oklamání. Jestliže se přesvědčí hmatem, uvěří.

Po osmi dnech jsou učedníci opět spolu při společné večeři a Tomáš je tentokrát s nimi. Pán Ježíš přichází tím samým způsobem jako poprvé - zamčenými dveřmi. Postaví se doprostřed a hned po pozdravu se obrací k Tomášovi a vyzve ho, aby se dotkl jeho rukou a boku. Chce, aby Tomáš uvěřil. A tu Tomáš neodpovídá na výzvu činem, ale již vyznáním. Jeho nevěra je přemožena, už nemyslí na žádné další důkazy: „**Můj Pán a můj Bůh**“, vyznává Tomáš. Uvěřil, protože Ježíše uviděl a uslyšel jeho hlas. Pán Ježíš však blahoslaví ty, kdo v něho, jako vzkříšeného Pána, uvěří i tehdy, když nebudou mít žádné jiné důkazy než svědectví Písma svatého.

Tomáš je jedním z apoštolů, jedním ze základních kamenů církve. Víra, která dává vznik církvi, je založena na vidění, ne na ohmatání. Ježíšovo vzkříšené tělo má sice tělesné rysy, není však totožné s pozemským tělem. Vzkříšený Pán Ježíš

Kristus prochází zavřenými dveřmi. Jeho tělo stojí mimo všecku zákonitost. Jenom oči víry se přesvědčily o Ježíši vzkříšeném, oči, které vidí více než věci tohoto světa - k jejich otevření je třeba Božího jednání, jeho milosti.

Když Tomáš vidí a slyší Pána, netouží už po tom, aby vložil prsty do jeho ran. Je přemožen ve své nevěře viděním. Byla mu dána zvláštní výsada. Setkal se se vzkříšeným. Bude od něho jistě také mnoho požadováno. Věří však, protože viděl. O co lepší je nevidět vzkříšeného Krista a věřit! **„Blahoslavení, kteří neviděli a uvěřili“**. Víra apoštolů je z vidění, ze setkání se Vzkříšeným. Ale víra ostatních v církvi je založena jen na svědectví svědků tohoto vzkříšení. Blahoslavení jsou proto, že mají méně předpokladů pro přijetí skutečnosti vzkříšení, než jeho očití svědkové. A právě na ty, kdo jsou časově vzdáleni od dnů, kdy se vzkříšený Pán Ježíš Kristus zjevoval myslí evangelista Jan, když vypráví příběh o nevěřícím Tomášovi. Vidí před sebou kruh čtenářů evangelia, kteří jsou odkázáni jen na toto Slovo, na žádné důkazy vlastních smyslů - jen na pouhou víru ze slyšení. A jsou blahoslavení, jestliže tomuto svědectví uvěří.

Tomášovi se dostalo názvu, který slyšíme mnohdy i dnes - „nevěřící“. Neuvěřil pouhému slovnímu svědectví, chtěl hmatatelný důkaz. Chraňme se ale toho, abychom Tomáše odsuzovali. Ostatně kontrola rozumem je přece potřebná, kdo z myslících lidí by na jeho místě vlastně jednal jinak? Je však rozdíl jestliže vyslovujeme své pochyby s přezíravou pýchou a sebevědomou svrchovaností člověka, který je soustředěn na vlastní „já“, a který sám chce být jedinou mírou všeho, anebo je-li naše žádost po nějakém důkazu nesena opravdovou touhou po skutečné, pevné a nepochybné víře. Takové hledání jistoty, které je neustálým zápasem se sebou samým, s vlastní nedověrou, se všelijakými pochybnostmi, se Pánu Bohu líbí a v tomto zápase nás on sám nezapomene podepřít. Vždyť také apoštol Pavel na jednom místě v epistoletě Filipenským vyznává: **„Nemyslím, že bych již byl u cíle anebo již dosáhl dokonalosti; běžím však, abych se jí zmocnil, protože mne se zmocnil Kristus Ježíš“** (Fp 3,12). O tento zápas, o tuto aktivitu a tento běh v životě křeslana jde a apoštol Pavel na mnohých místech ve svých epistolách vyznává, jak mu byl Pán svou pomocí nablízku, jak ho posiloval v jeho práci a jeho snaze. Jak ho provázel v různých zápasech a hrozících nebezpečích.

Tím více však Pán Ježíš chválí a blahoslaví ty, kteří uvěří v jeho vzkříšení, i když jej vzkříšeného na vlastní oči neviděli. **„Blahoslavení, kteří neviděli a uvěřili“**. A myslí přitom i na nepřehledné zástupy lidí pozdějších generací, kteří budou odkázáni jen na písemné svědectví Bible a nebudou mít možnost si ověřit, že všechno, co se odehrálo, se odehrálo skutečně tak, jak je to v evangeliích zaznamenáno, že **„Ježíš Kristus se narodil, zemřel a vstal z mrtvých podle Písma“**.

Blahoslavený ten, kdo uvěří i bez hmatatelných záruk, přemožen pouze vnitřní silou Ježíšova Slova. Blahoslavený ten, kdo uvěří ve správnost a pravdivost Ježíšovy cesty a je přitážen, ne vnějšími výhodami, ale silou Ježíšova příkladu. Blahoslavený ten, kdo uvěří v Ježíše vzkříšeného a je k tomu přiveden ne nějakými historickými důkazy, ale osobním poznáním oné osvobozující moci, která je v evangeliu Ježíše Krista obsažena. Blahoslavený ten, který je radostnou zvěstí o Kristu vzkříšeném cele proniknut a vydává svůj život do služby jemu, neohlíží se nazpět, ale před sebou vidí Toho, který zemřel i za něj, který nesl i jeho hříchy a který za ně zaplatil. Víra takového člověka je postavena na pevném základu, kterým nepohne žádný příval, žádná vichřice, ani bouře. Mnoho nepohody se může přehnat nad jeho životem,

ublížit mu, ale tento člověk může vždy stát a obracet se k tomu, který o něm ví a je jeho průvodcem touto časností. Takový člověk je blahoslavený, v jeho životě se projevuje Kristova přítomnost i síla jeho příkladu.

Ale pomysleme ještě na to, bratři a sestry, jak dalece v tomto případě vychází Pán Ježíš Tomášovi vstříc. Je to dost podivné, když z Písma slyšíme, že zde učedník klade podmínky svému Mistru. Martin Luther k tomu poznamenává: *„Je to věru tvrdá hlava, která si myslí, že Kristus musí jednat právě tak, jak ona usoudila“*. Kristova láska však přistoupí i na podmínky nevěřícího učedníka, aby mu pomohla překonat jeho nevěru. Kolikrát nám už vyšel Pán Ježíš podobným způsobem vstříc, aby pomohl naší slabé a klesající víře. Kolikrát nám pomohl docela nečekaným způsobem. Kolikrát nás, jednotlivé křesťany i celé společenství křesťanů, celou církev, skoro doslova za ruku přivedl k tomu, abychom udělali něco, co bylo správné a potřebné.

I tehdy, kdy na nás doléhají všelijaké pochybnosti máme žít v jistotě, že živý Kristus je blízko nás a že jeho trpělivá a odpouštějící láska je dost pevná, dost veliká na to, aby nás udržela i uprostřed všelijakých otázek a pochybností, které nám přichází na mysl. Právě tehdy, uprostřed pochybností volejme: *„Ty jsi opravdu můj Pán a můj Bůh, do tvých rukou kladu i tyto své pochybnosti“*.

Také Tomáše nakonec najdeme ve vrchní síni jakéhosi jeruzalémského domu, jak o tom podává zprávu kniha Skutků apoštolských, kde spolu se všemi učedníky prosí za vylití Ducha svatého. Podle církevního otce Augustina Tomáš pochyboval, abychom my pochybovat nemuseli. Pán Bůh obrátil jeho pochybnosti k dobrému druhých, protože právě od tohoto Tomáše pochází vyznání, které se stalo vyznáním celé církve: *„Můj Pán a můj Bůh!“*.

Amen.